

Németország és az EU katapultál

Úgy tudom, hogy a repülőgépek esetében a katapultálást a pilóta vagy a biztonsági rendszer indíthatja. Az EU és a német kormány esetében az önindítású katapultálás nem képzelhető el, mert politikai és szakmai felkészültségük hiányában nem képesek belátni, hogy alkalmatlanok a kormányzásra. Az Európát súlytó egyetlen súlyos kérdésre (migránsprobléma, klímacélok teljesítése, energiaválság, infláció, versenyképesség romlása, háborús szankciós politika, ideértve a fegyverszállításokat) sem tudnak reális pozitív választ adni, még a kivezető utak irányát sem képesek kijelölni. A társadalmak egyre nagyobb aggodalommal figyelik, túriuk az ezekből rájuk nehezedő gondokat, ezért két választásuk van. Vagy beletöltődnek abba, hogy a biztonsági rendszer katapultálja cakk und pakk az EU-t a geopolitikai mezőből, vagy a NÉP katapultálja ezt az alkalmatlan, ideológiákat követő, realista érzéküket elvesztő bürokratikus vezetői garnitúrát. Megjegyzendő, hogy a hogyan tovább Európa kérdéskörrel kapcsolatban azért már pozitív jelek is felbukkannak. Elolvasásra érdemes gondolatokat „vetett papírra” (papír nélkül is) Edgar L. Gaertner. Írásának címe:

Energiapolitika: Németország és az EU geopolitikai „kiszakadásba” katapultálja magát¹

Postázta: [Admin](#) | 2023. június 16. | [Energia](#) | [3](#) |

Palagáz telephelyek - Forrás: »KHV, 2011«. Az USA-nak kell, az EU-nak nem

Edgar L. Gaertner

Brüsszeli barátom [Samuel Furfari](#), az EU Energiaügyi Főigazgatóságának egykori vezető tisztviselője, jelenleg a geopolitika professzora, a jelenlegi fejlemények fényében ismét rámutat

---

¹ Edgar L. Gaertner: Energiapolitik: Deutschland und die EU katapultieren sich ins geopolitische „Aus“ EIKE, Jun. 16. 2023.

arra, hogy Európa egyesülése a második világháború után az Európai Szén- és Acélközösség (Montanunion) 1952-ben való megalakulásával kezdődött. Céljuk az olcsó energia bőséges biztosítása volt a gazdasági növekedés és a lakosság jólétének elősegítése érdekében. Ez még inkább vonatkozik az 1957 márciusában Rómában aláírt Euratom-Szerződésre. Az EU alapító atyái megértették, hogy a "Jólét mindenki számára" (a német gazdasági csoda atyjának bestseller címe) illuzórikus marad, ha nem áll rendelkezésre mindig az olcsó energia. Furfari szerint az Euratom-Szerződés olyan jól megtervezett, hogy a mai napig nem kellett felülvizsgálni.

Különösen hasznosnak bizonyult az 1970-es években, amikor a Kőolaj-exportáló Országok Szervezete (OPEC) a kitermelés és a szállítás leállításával megpróbálta Nyugat-Európát arra kényszeríteni, hogy hagyja abba Izrael támogatását. Az 1973-as „olajválság” lendületet adott az Európai Közösség több alapító tagja ambiciózus nukleáris programjához. Elsődleges céljuk az OPEC-geopolitika megghiúsítása volt. A baloldali német szociáldemokrata, Hans Matthöfer (1974-től 1978-ig szövetségi kutatási és technológiai miniszter) terve szerint Nyugat-Németországban nem kevesebb, mint 50 új atomerőművi blokk épült volna, hasonlóan a szomszédos Franciaországhoz. Míg Nyugat-Németországban azonnali ellenállás támadt ezzel a projekttel szemben, a technokraták által uralt Franciaországban az atomprogramot sokáig zavartalanul meg lehetett valósítani. Ott akár öt atomreaktor is készült el egyetlen év alatt. Ma Franciaország primerenergia-ellátásának több mint 40 százaléka atomenergián alapul. Franciaország tehát azon kevés országok közé tartozik a világon, amelyek primerenergia-összetételét nem a kőolaj uralja. Az a geostratégiai cél, hogy megvédjük Izraelt az ellenséges szomszédaitól, ennek ellenére sikerült, de csak kis mértékben az atomenergia kiterjesztése révén.

A jelenlegi EU-Bizottság füttyöl a szerződésekre

Az EU nem nemzet, hanem államszövetség, amelyet szerződések tartanak össze, egy tisztázatlan jellegű struktúra. Elvileg a meg nem választott EU-bizottság feladata a szerződések betartásának ellenőrzése. Azóta azonban, hogy a zöld ideológusok meghódították, a bizottság csak részben teljesíti ezt a feladatát. A Bizottság jelenlegi elnöke, Ursula von der Leyen és helyettese, Frans Timmermans mindent megtesz annak érdekében, hogy akadályokat gördítsenek az atomenergia további fejlesztése elé. Szeretnék elfelejteni az Euratom-szerződést, az EU egyik alapszerződését. Így nem volt meglepő, hogy 2023. május 16-án 15 EU-ország és Nagy-Britannia képviselői Párizsban a francia energiaátállási miniszter, Agnès Pannier-Runacher meghívására összejöttek, hogy szövetséget kössenek az atomenergia népszerűsítéséért. A szövetség elképzelése szerint az EU-ban az atomerőművek kapacitását a jelenlegi 110-ről 150 gigawattra kell növelni 2050-re, 30-45 nagyreaktor építésével és moduláris kisreaktorok (SMR) fejlesztésével, amivel több százezer új munkahely jön létre. A következő 10 évről felelős francia miniszterek már rendelkeznek is: [100 000 új munkahely létrehozását](#) jelentették be a nukleáris iparban. Sylvie Retailleau francia oktatási és kutatási miniszter nemrégiben "Marshall-tervet" jelentett be az észak-franciaországi Caenben a nukleáris iparban dolgozó szakemberek képzésére és toborzására, két másik miniszteri kollégájával együtt. A „30 éve tartó de-indusztrializáció után itt az ideje, hogy új korszakot kezdeményezzünk.” Samuel Furfaris szerint a Párizsi Szövetség az Atomenergia Fejlesztéséért felválthatja az Euratom-szerződést, amelyet Brüsszel már nem tart tiszteletben.

Amíg az atompárti szövetség Párizsban – mérsékelt odafigyeléssel – megalakult, az Európai Parlament brüsszeli termeiben „Túl a növekedésen” címmel, egy nagy felhajtással meghirdetett konferencia zajlott, amelyre 20 különböző háttérű parlament képviselői érkeztek. A parlament

elnökének részvétele hivatalos jelleget adott ennek a konferenciának. Ursula von der Leyen köszöntőjében kifejtette, hogy a fosszilis tüzelőanyagok felhasználásán alapuló növekedési modell elavult. A bizottság elnöke ezzel elismerte a „degrowth” (zsugorodás) fogalmát, ami geopolitikailag nem igazolható. Az Oroszország elleni szankciók kontraproduktív hatásai mellett így az energiapolitika az egységesítő elvből szakadássá vált az EU-ban. Németország és Ausztria vezette öngyilkos jelöltek most egy pozitív célokat kitűző atomenergetikai szövetséggel állnak szemben az EU-ban.

A geopolitika, mint kísértet újrafelfedezése

Franciaországgal ellentétben Németországban egészen a közelmúltig szinte lehetetlen volt a „geopolitika” kifejezést használni anélkül, hogy ne közösítették volna ki azonnal, mint „jobboldali szélsőségest” vagy „archaikust”. Közben **Carl Schmitt**, Németország egyik legismertebb és nemzetközileg elismert geopolitikai teoretikusát hozta létre. Saját hazájában azonban erősen „ellentmondásosnak” tartják – és joggal, a náccikkal való ideiglenes kapcsolata miatt. ([Schmitt árnyoldalával részletesen foglalkozik a Wikipédia. De ott az is világos, miért hivatkozhat jobb és bal egyaránt Schmittre.](#)) [Én magam is sokat hallottam és olvastam Carl Schmittől az egyetemen, de csak az időközben elhunyt francia öko-úttörővel, Bruno Latourral folytatott hosszú beszélgetés késztetett arra, hogy közelebről is megvizsgáljam Carl Schmitt írásait.](#) Tekintettel Németország és az EU szerepvállalására Ukrajna oldalán, amely szintén „ellentmondásos”, mert kevés a demokratikus legitimitása, a nyugat-európai politika már nem kerülheti el a geopolitikai igazolást. Carl Schmitt nagyszabású elmélete ideális erre.

Május végén Jochen Buchsteiner, a Frankfurter Allgemeine Sonntagszeitung politikai tudósítója Brendan Simms brit történészre és geopolitikai teoretikusra hivatkozva hívta fel erre a figyelmet. Buchsteiner szerint Simms abból indul ki, hogy Schmittnek a nagyobb terekről (térsegekről) szóló elmélete - amely a vér- és földideológiaként, és a náccik erre épülő terjeszkedési tervei értelmében is értelmezhető - alapvetően nem imperialista” volt, hanem egyfajta többpólusú világbéke lehetőségeként tartható számon: olyan **nagy, kulturálisan félig homogén terekről van szó, amelyeknek el kell tűrniük egymást.** Schmitt a nagy terek elméletét az 1930-as évek vége felé dolgozta ki, amikor már kiesett a náccik kegyeiből. Megközelítésében az 1648-as Westfáliai béke rendszerének alternatíváját látta, amelyben minden államot egyenlőnek tekintettek. Ez a rendszer azonban az Egyesült Államok 1823-as Monroe-doktrínájának bevezetésével elavulttá vált. Schmitt a nagy területek fontos előnyét abban látta, hogy az **egymást megértő, hasonló ellenfelek közötti konfliktusokat ezekben lehet kezelni** és megoldani, míg a kulturálisan eltérő nagy területek egyszerűen magukra maradnak. Az amerikai elit jelentős részének univerzalista igényessége miatt azonban ezt az elvet a 20. és 21. században nem mindig, az újabb időkben pedig csak ritkán követték. A nyugati univerzalizmus, amelynek élén az amerikai neokonok állnak, intoleránsnak bizonyult más rendezési modellekkel szemben. A külföldi államok belügyeibe való beavatkozás, az érzelmi "értékekre" hivatkozva napirenden volt, de szinte sohasem vezetett a kívánt eredményre.

Jochen Buchsteiner a 2023. május 29-i FAS-ban megjelent cikkét a következő mondattal kezdi: „*Egy kísértet járja be Európát – a geopolitika kísértete.*” Szenczió utalás ez Karl Marx és Friedrich Engels „Kommunista kiáltványának” kezdetére? A geopolitika kísértetnek számít, mert az EU-ban régóta megfontolták, hogy az EU nehezen körülhatárolható struktúráját Carl Schmitt értelmében önálló nagyvárosi területként határozzák meg, és ennek alapján dolgozzanak ki egy életképes európai biztonsági architektúra koncepciót. Arról lenne tehát szó, hogy az EU-t egy többpólusú világrend hatalmi pólusává kell fejleszteni. Valójában az európai elit ma már sokat is beszél a multipolaritásról. Valójában azonban az EU korántsem egy

független nagyvárosi térség, amelynek stratégiája nem a földrajzi és kulturális feltételekből származó legnagyobb gazdasági és politikai haszon elérése, hanem csupán az USA által uralt NATO politikai és katonai biztonsági rendszerének egy eleme. Valóban azt gondolja valaki, hogy Észak-Amerikának és Nyugat-Európának ugyanazok a geostratégiai érdekei lehetnek az energiaellátás terén?

Míg Brüsszel, Strasbourg, Párizs és Berlin még mindig arról vitatkoznak, hogy az EU-nak geopolitikai nagyvárosi térségként kellene-e meghatároznia magát, és ha igen, milyen mértékben, addig [Recep Erdogan kész tényt teremt a Földközi-tenger keleti részén](#) azzal, hogy Törökország földrajzi elhelyezkedését felhasználva földgázközpontot épít ki egész Dél- és Észak-Európa ellátására. Ebből jelenleg elsősorban a Törökországgal szövetséges Azerbajdzsán profitál. 2018 szeptembere óta működik [Az Energy Exchange Istanbul \(EPIAS\)](#), a földgáz és a villamos energia elektronikus nagykereskedelmi piaca. Ott határozzák meg minden nap a földgáz referenciaárát. Isztambul egyelőre egyedül van a régióban.

Törökország 2023 áprilisa óta termel tengeri földgázt a Fekete-tengeren. A Földközi-tenger keleti részén is vannak nagyobb földgázlelőhelyek. Ám a törökök egyelőre nem tudják megszerezni őket a görög szigetek miatt, amelyek Görögország kizárólagos gazdasági övezetei az ENSZ hatályos tengerjogi egyezményének megfelelően. Törökország nem ratifikálta ezt a megállapodást. A törökök ott egyelőre lesben maradnak.

Erdogan legutóbbi újraválasztásában egyértelműen az EU-ellenes indítékok voltak meghatározóak. Különösen a szekuláris, azaz kemalista irányultságú törökök szavaztak a muszlim fundamentalistákra Németországban, mert meg akarják akadályozni, hogy országuk az Erdogan szociáldemokrata ellenfelének jelöltje által támogatott EU-bizottság öngyilkos pályája felé forduljon. Törökország uniós csatlakozása, amelyet Brüsszel – legalábbis elméletben – már régóta kilátásba helyezett, mára már nagyon messzire került. Törökország a saját útját járja az energiapolitikában. A „szén fokozatos kivonása” (dekarbonizáció) itt nem vetődik fel. Ezzel egy időben Törökország modern atomerőművet épít Akkuyu közelében, együttműködve az orosz állami tulajdonú Roszatom vállalattal. Ez vajon elgondolkodtatja Ursula von der Leyent és Frans Timmermanst?

* * *

Két észrevételt mindenképpen tennünk kell:

1. Mára egyértelműen kiderült, hogy az EU vezetői a nemzetek Európája helyett a hatalmi központosítás híve, a föderális hatalomközpontú Európa felé erőlteti az uniót, olyan áron is, hogy nem tartja be alapokmányát. Ahogy a szerző írja: „fütyül a szerződésekre”. Az ellenőrzési funkció helyett kormányozni akar, amihez nincsen megfelelő legitimitása. Ez irányú rejtett törekvését első ízben Jean-Claude Juncker, az előző bizottsági elnök kotyogta ki. Szinte napról-napra tapasztalható, hogy miként törekszenek újabb és újabb jogköröket magukhoz ragadni politikai túlterjeszkedési törekvésekkel. Sajnos nem is korrekt módon, hanem akár sunyi taktikázásokkal.

Egyre több homok kerül a föderalista fogaskerekek közé. Csupán a két legújabb eseményre utalva: Franciaország szervezésében és vezetésével megalakult a fentebb említett Párizsi Szövetség az Atomenergia Fejlesztéséért. A másik az Ursula von der Leyen bizottsági elnök asszony által bejelentett újabb 50 milliárd eurós Ukrajnának szóló támogatási igény, amelyet a

tagállamoknak kellene összeadni. Máris heves tiltakozások hangoztak el. Ez bizony nem fog menni, mint ahogy a dekarbonizáció sem.

Európában nem csak homok, inkább már kavicsok kerülnek a gépezetbe. Macron elnök június elején felszólította az EU-t, hogy elég volt, amit eddig tett az ökológia területén. Minden további lépés veszélyezteti az EU gazdaságát és a jólétet. A németországi Thüringia tartomány (volt NDK terület) Sonneberg járásában 52,8 % -al Robert Sesselmant, az AfD jelöltjét választották meg (2023. 06. 26.) a Landsrat vezetőjének. Pedig a többi nagy párt közös jelöltet állított a második fordulón. Az AfD 10 éve alakult, karakterisztikusan EU-szkeptikus, bevándorlásellenes, klímarealista, Energiewende kritikus és szociális politikát képvisel. Több tartományi parlamentben és a szövetségi Bundestagban is több, mint 10 % -al képviselteti magát. A nagy (?) pártok és a médiumok nemtelen eszközökkel támadják és szélsőségesnek állítják be. Egy osztrák lap viszont azt írja, hogy az osztrák Szabadságpárttal együtt emelkedik a csillaga.

2. A másik jellemző és izgalmas téma a Európa gázellátása. A klímavédelmi célkitűzések teljesítése érdekében a gázfogyasztást is csökkenteni kellene (CO2 Net Zero, Green New Deal, zöld átállás, energiafordulat), de a közös klíma- és energiapolitika következtében kialakult energiakrizis miatt erre nincsen lehetőség, mert különben az energiaellátás összeomlana. Hiszen a szél-és napenergia jelentős és gyakori, akár hosszabb ideig tartó nulla MW közelében ingadozó teljesítménye miatt szükség van e teljesítményhiányok kiegyenlítésére. Ezért átmenetileg az EU a gázt is besorolta a „zöld” energiák közé, tudva hogy a gázerőművek kb. feleannyi CO2-t bocsátanak ki, mint a szénerőművek. Az energiahiány elkerülése érdekében felgyorsított ütemben új korszerű kombináltciklusú gázerőműveket kénytelenek építeni. Ezek jövőbeni gázellátása az orosz gázembargo miatt egyelőre bizonytalan. Az Északi Áramlat gázvezetékeket felrobbantották (kik?), Lengyelországon keresztül egyre kevesebb gáz érkezik, és a legújabb hír, hogy Ukrajnán keresztül is leáll a gázszállítás. Ezzel teljesen új helyzet áll elő Európa gázellátásában. A nyugat-európai országok szaladnak fűhöz-fához (csak nehogy úgy járjanak, mint a cinege madár a magyar tanulságos mesében) és építik sorra a gázfogadó terminálokat (kikötőket) a cseppfolyósított gázt (LNG) szállító óriási tankerek fogadására. Egyelőre kevés a tanker, kevés a fogadó állomás és ez a gázellátás lényegesen drágább. Elsősorban az USA-ból (!) és közel keletről (Katar) érkeznek ezek a tankerek.

Dél-Európa és Közép-Európa lényegesen nyugodtabban kezelheti a jövőbeni gázellátását. Érdekes és tanulságos ezzel kapcsolatban a gázellátási törekvések és tervek közelmúltbeli eseményeit felidézni.

Európa gázellátását nagyrészt Oroszország biztosította az **1. ábrán** szemléltetett gázvezetéseken keresztül. Kiemelendő a Lengyelországon keresztül fektetett **JAMAL** gázvezeték, az Ukrajnán keresztül érkező **Testvériség** gázvezeték, és a később csatlakozó **Északi Áramlat 1** gázvezeték, amely orosz gázt a Balti tengerben lefektetett vezetéken szállított Németországba. Németország, arra pályázva, hogy majd a jövőben rajta keresztül valósulhat meg Európa nagy részének gázellátása, megépítette az oroszokkal közösen az Északi Áramlat 2 vezetékét is, amely eljutott az üzembehelyezési engedélyezési eljárásig. A jelenlegi új kormány első intézkedéseivel tartozott az engedélyezés leállítása. Az USA végig támogatta és gáncsolta e vezeték építését.

1. ábra. Európa gázellátását szolgáló gázvezetékek

Az EU, amint csappanni kezdtek a nyugati gázforrások, már korán kereste a gázellátás diverzifikálásának lehetőségeit. Ennek szellemében született meg a **Nabucco gázvezeték** terve, amely a Kászi tenger partjától, Azerbajdzsánból szállított volna nagyobb mennyiségű földgázt ausztriai végponttal. (2. ábra. piros nyomvonal). E projekt a tervezés után leállt. Amikor a beruházási költségeket be kellett volna fizetni a konzorciumnak, a cégek és országok sorra visszaléptek.

2. ábra. A Nabucco és az azt kiváltó Déli Áramlat

Oroszország is már korán felismerte Európa déli irányból való gázellátásának fontosságát. A jelenlegi helyzetben ez ma igazi hosszútávú stratégiai gondolkodásként értékelhető. Ezért Oroszország a Nabucco megbukása után azonnal az ábrán zöld színnel jelölt **Déli Áramlat** megépítése mellett döntött. Ez a Fekete-tengerbe fektetett vezetékkel Bulgáriában ért volna partot, amint **3. ábrán** pontosabban látható.

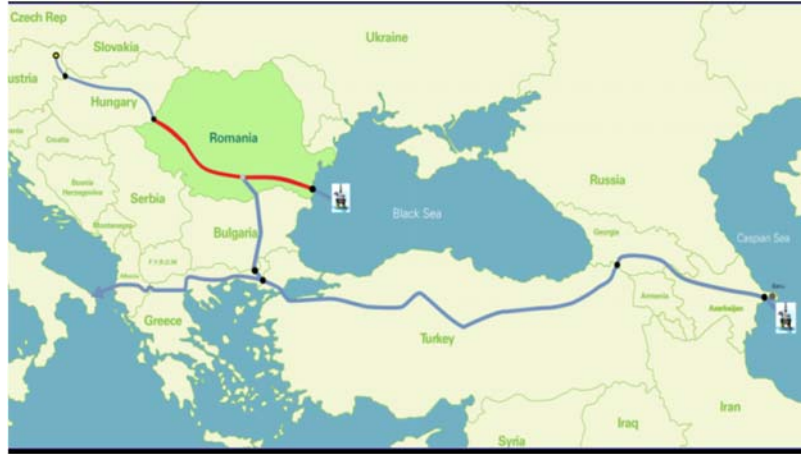
3. ábra. A Déli Áramlat tervezett nyomvonala

A vezeték fektetése az orosz part felől indulva megkezdődött, de Bulgária felől egyre csak késlekedett, mígnem kiderült, hogy Bulgária az USA egyik alelnöknek bulgáriai látogatása után felmondta a közös gázvezetéki egyezményt. Pedig a csővezetéki szakaszok gúlkba rakva már ott sorakoztak a bolgár tengerparton. Az amerikai közreműködést inkább nem kommentáljuk. Már itt elkezdődött az Északi Áramlat vezetékeinek a felrobbantásához vezető (finoman szólva) tipikusan amerikai „demokráciaexport”, gázvonalon. Megjegyezzük, hogy Törökország gázellátására az 1. és 2. ábrán látható **Kék Áramlat** megépült.

Oroszország (nem felhagyva tervét) rövid időn belül egyességre jutott Törökországgal, hogy a vezeték az utolsó szakaszának irányváltásával Törökország európai részének partjaihoz irányítva fogják befejezni. Így született meg a **Török Áramlat** gázvezeték, amely azóta megépült és üzemel. A vezeték Törökország szárazföldi részén folytatódik és a görög határ mellett létesült, Európa legnagyobb gázfogadó és gázelosztó állomásához fut be.

Mindezekkel párhuzamosan közben megépült a **Déli Gázkorridor** (szakaszonként SCP, Tanap és Tap elnevezésekkel), amely azeri gázt szállít a **4. ábrán** látható nyomvonal szerint. Ez a vezeték is az említett gázfogadó állomásba érkezik, majd folytatódik Görögországon, Albánián keresztül egészen az olasz csizma sarkáig. Leágazással Bulgárián és Románián ill. a szerbiai gázrendszeren keresztül újabban hazánk is importál azeri gázt.

Az említett török gázfogadó állomásba fut be tehát mindkét nagy gázvezeték, amivel Törökország Európa nagy gázkereskedőjévé és stratégiai „gáznagyhatalmává” vált, noha egyelőre még kevés saját gázt termel ki a Fekete tengeren. Hogy a gázfogadó állomásról a szerződéses alapján pontosan honnan származó gázmolekulák indulnak tovább, azt csupán ők tudják.

4. ábra. Az Azerbajdzsánból induló Déli Gázkorridor

Érdeemes felsorolni, hogy mi minden történt, történik még gázvonalon: korábban a szorgalmazott észak-déli gázkorridor szakszaként megépült a magyar-szlovák, majd a szerb-magyar gázvezeték. A Fekete tenger romániai szakaszán kitermelt gáz Közép-Európába szállításához elkészült a 4. ábrán piros színnel jelölt romániai vezeték. A Déli Gázkoridorról északi leágazással Szerbián keresztül közvetlen útvonal is érkezhethet majd gáz (... gázvezeték). Szót kell még ejtenünk a Földközi tengeren felfedezett jelentős gázmezőkről. Az izraeli part mentén a kitermelés rövidesen megindulhat. E gáz piaca alapvetően Európa lehet. Végül még szólni kell arról, hogy több vezetékszakasz mellé a kapacitás bővítésére második vezeték is épül. És talán nem csupán fantázia, ha rápillantunk a 4. ábrára: Irán határa egészen közel van a Déli Gázkorridorhoz, miért ne csatlakozhatnának majd ők is e vezetékre? Később a Kászpi-tenger keleti partvidékéről is érkezhethet földgáz. Erről is folynak tárgyalások.

Kihangsúlyozandó, hogy a magyar kormányok mindekor támogatták és szorgalmazták a gázellátás diverzifikálását. Az említett összes gázbeszerzési és gázszállítási lehetőségbe különböző módokon bekapcsolódtunk, ill. részt vettünk a különböző projektekben, számos együttműködési megállapodás keretében. Ebben rendkívüli aktivitást fejt ki a mostani kormány. Ezért hazánk gázellátása szempontjából „nyugodtan aludhatunk”. Reméljük, hogy majd az árak is normalizálódnak.

A jövőben Európa gázellátását alapvetően a déli irányból induló gázvezetékek fogják megoldani, különösen, ha az Afrikából induló vezetéseket is ide soroljuk. A nyugati és északi államok az orosz gázembargóhoz mindenesetre nem a saját állampolgáraik érdekeinek figyelembevételével csatlakoztak. Az EU vezetői ritkán képviselik felületes, elhamarkodott és ideológia-vezérelt bürokratikus döntéseikkel az európai emberek érdekeit. Nincsen más megoldás: jövőre alkalmunk lesz, hát leváltjuk őket.

(Petz Ernő, 2023. 06. 28.)

Hogy Németország tényleg katapultáláshoz készül, az alábbi videóból kiderül:

[Bayer Zsolt: Németországban sem mindenki idióta | Mandiner](#)

[Bejegyzés mentése PDF-ként](#)

[nyomtatási poszt](#)

Energiepolitik: Deutschland und die EU katapultieren sich ins geopolitische „Aus“

Gepostet von [Admin](#) | Jun 16, 2023 | [Energie](#) | [3](#) |

Schiefergas Fundstellen- Quelle: »EIA, 2011«

Von Edgar L. Gärtner

Mein Brüsseler Freund [Samuel Furfari](#), ehemaliger Top-Beamter der EU-Generaldirektion Energie und heute Professor für Geopolitik, macht angesichts aktueller Entwicklungen noch einmal darauf aufmerksam, dass die europäische Einigung nach dem Zweiten Weltkrieg mit der Gründung der Europäischen Gemeinschaft für Kohle und Stahl (Montanunion) im Jahre 1952 begann. Deren Ziel war die Bereitstellung preiswerter Energie im Überfluss, um das Wirtschaftswachstum und den materiellen Wohlstand der breiten Bevölkerung zu fördern. Das gilt noch mehr für den Euratom-Vertrag, der im März 1957 in Rom unterzeichnet wurde. Die Gründerväter der EU hatten begriffen, dass „Wohlstand für alle“ (so der Titel eines Bestsellers des Vaters des deutschen Wirtschaftswunders) ohne allzeit verfügbare preiswerte Energie illusorisch bleiben muss. Nach Ansicht Furfaris ist der Euratom-Vertrag so gut konzipiert, dass er bis heute nicht revidiert werden musste.

Er bewährte sich insbesondere in den 1970er Jahren, als die Organisation Erdöl exportierender Länder (OPEC) versuchte, Westeuropa durch einen Förder- und Lieferstopp zur Aufgabe der Unterstützung Israels zu zwingen. Die „Ölkrise“ von 1973 gab den Anstoß für ehrgeizige Atomprogramme bei mehreren Gründungsmitgliedern der Europäischen Gemeinschaft. Ihr primäres Ziel bestand darin, die Geopolitik der OPEC zu durchkreuzen. Nach dem Plan des linken deutschen Sozialdemokraten Hans Matthöfer, von 1974 bis 1978 Bundesminister für Forschung und Technologie, sollten in Westdeutschland ähnlich wie im Nachbarland Frankreich nicht weniger als 50 neue Kernkraftwerke gebaut werden. Während sich in Westdeutschland sofort Widerstand gegen dieses Vorhaben regte, konnte das Atomprogramm im technokratisch regierten Frankreich über längere Zeit ungestört umgesetzt werden. Dort wurden bis zu fünf Kernreaktoren in einem einzigen Jahr fertiggestellt. Heute beruht die französische Primärenergie-Versorgung zu über 40 Prozent auf der Kernenergie. Frankreich gehört damit zu den wenigen Ländern der Erde, dessen Primärenergie-Mix nicht vom Rohöl dominiert wird. Das geostrategische Ziel, Israel vor seinen feindlichen Nachbarn zu schützen, wurde dennoch erreicht, aber nur zu einem geringen Teil durch den Ausbau der Kernenergie.

Die aktuelle EU-Kommission pfeift auf Verträge

Die EU ist keine Nation, sondern ein durch Verträge zusammenhaltener Staatenbund, ein Gebilde unklaren Charakters. Die nicht gewählte EU-Kommission hat im Prinzip die Aufgabe, die Einhaltung der Verträge zu überwachen. Seit ihrer Eroberung durch grüne Ideologen kommt die Kommission dieser Aufgabe aber nur noch lückenhaft nach. Die aktuelle Kommissionspräsidentin Ursula von der Leyen und ihr Stellvertreter Frans Timmermans tun heute alles, um der weiteren Entwicklung der Kernenergie Steine in den Weg zu legen. Den Euratom-Vertrag, einen der Grundlagen-Verträge der EU, möchten sie am liebsten vergessen machen. So war es keine Überraschung, dass sich am 16. Mai 2023 die Vertreter von 15 EU-Ländern und Großbritanniens auf Einladung der französischen Energiewende-Ministerin Agnès Pannier-Runacher in Paris zu einer Allianz zur Förderung der Kernenergie zusammenschlossen. Nach der Vorstellung dieser Allianz soll die Kapazität der Kernkraftwerke in der EU durch den Bau von 30 bis 45 großen Reaktoren und die Entwicklung modularer Kleinreaktoren (SMR) bis zum Jahre 2050 von derzeit 110 auf 150 Gigawatt gesteigert werden, wobei Hunderttausende von neuen Arbeitsplätzen entstünden. Schon haben die zuständigen französischen Minister für die kommenden 10 Jahre die [Schaffung von 100.000 neuen Arbeitsplätzen](#) in der Nuklearindustrie angekündigt. Die französische Bildungs- und Forschungsministerin Sylvie Retailleau verkündete kürzlich im nordfranzösischen Caen zusammen mit zwei weiteren Ministerkollegen einen „Mashallplan“ für die Ausbildung und Rekrutierung von Fachkräften der Nuklearwirtschaft. Nach „30 Jahren Deindustrialisierung“ sei es an der Zeit, einen Neubeginn einzuleiten. Nach Ansicht Samuel Furfaris könnte die Pariser Allianz für die Entwicklung der Kernenergie den von Brüssel nicht mehr respektierten Euratom-Vertrag ersetzen.

Während sich die Pro-Atom-Allianz, nur mäßig beachtet, in Paris konstituierte, fand in den Brüsseler Räumen des Europa-Parlaments die mit großem Tam-Tam angekündigte [Konferenz „Beyond Growth“](#) statt, zu der 20 Mitglieder des Parlaments unterschiedlicher Herkunft eingeladen hatten. Durch die Mitwirkung der Parlamentspräsidentin erhielt diese Konferenz ein offizielles Gepräge. Ursula von der Leyen erklärte dort in einer Grußadresse, das auf dem Einsatz fossiler Energien beruhende Wachstums-Modell sei obsolet. Damit bekannte sich die Kommissionspräsidentin zum Leitbild „Degrowth“ (Schrumpfung), das geopolitisch nicht begründbar ist. Die Energiepolitik ist damit neben den konterproduktiven Effekten der

Sanktionen gegen Russland vom einigenden Prinzip zum Spaltpilz der EU geworden. Den von Deutschland und Österreich angeführten Selbstmord-Kandidaten steht in der EU nun eine Allianz mit positiven Zielen gegenüber.

Wiederentdeckung der Geopolitik als Gespenst

Anders als in Frankreich konnte man in Deutschland den Begriff „Geopolitik“ bis vor kurzem kaum in den Mund nehmen, ohne gleich als „rechtsradikal“ oder „archaisch“ ausgegrenzt zu werden. Dabei hat Deutschland mit Carl Schmitt einen der bekanntesten und international anerkannten Theoretiker der Geopolitik hervorgebracht. Dieser gilt allerdings im eigenen Land als höchst „umstritten“ – wegen seines zeitweiligen Zusammengehens mit den Nazis auch zu recht. (Bei [Wikipedia](#) wird die dunkle Seite Schmitts ausführlich abgehandelt. Dort wird aber auch klar, warum Rechte und Linke sich gleichermaßen auf Schmitt berufen können.) Ich selbst hatte zwar an der Uni einiges über Carl Schmitt gehört und gelesen, wurde aber erst durch ein langes Gespräch mit dem inzwischen verstorbenen französischen Öko-Vordenker Bruno Latour zu einer eingehenderen Beschäftigung mit den Schriften Carl Schmitts angeregt. Angesichts des ebenfalls „umstrittenen“, weil kaum demokratisch legitimierten Engagements Deutschlands und der EU an der Seite der Ukraine kommt die westeuropäische Politik nun allerdings nicht mehr um eine geopolitische Begründung herum. Dafür bietet sich die Großraum-Theorie Carl Schmitts geradezu an.

Darauf machte Ende Mai [Jochen Buchsteiner](#), politischer Korrespondent der „Frankfurter Allgemeinen Sonntagszeitung“, aufmerksam, indem er sich auf den britischen Historiker und Geopolitik-Theoretiker Brendan Simms beruft. Dieser geht, so Buchsteiner, davon aus, dass Schmitts Großraumtheorie, die durchaus auch im Sinne der Blut-und-Boden-Ideologie und der darauf fußenden Expansionspläne der Nazis ausgelegt werden konnte, *„im Grunde nicht imperialistisch angelegt war, sondern eine Art multipolaren Weltfrieden im Blick hatte: große, kulturell halbwegs homogene Räume, die sich gegenseitig tolerieren sollten.“* Schmitt entwickelte seine Großraumtheorie gegen Ende der 1930er Jahre, als er bei den Nazis schon in Ungnade gefallen war. Er sah in seinem Ansatz eine Alternative zum System des Westfälischen Friedens von 1648, bei dem alle Staaten als gleichwertig gelten. Dieses System sei aber mit der Umsetzung der Monroe-Doktrin der USA von 1823 obsolet geworden. Einen wichtigen Vorteil von Großräumen sah Schmitt darin, dass darin Konflikte zwischen gleichartigen, sich verstehenden Gegnern ausgetragen und gelöst werden können, während man kulturell andersartige Großräume einfach in Ruhe lässt. Wegen des universalistischen Anspruchs eines maßgeblichen Teils der US-Elite wurde dieser Grundsatz im 20. und 21. Jahrhundert allerdings nicht immer und in jüngerer Zeit nur noch selten befolgt. Der westliche Universalismus mit den US-Neocons als Speerspitze zeigte sich als unduldsam gegenüber anderen Ordnungsmodellen. Einmischungen in die inneren Angelegenheiten fremder Staaten unter Berufung auf gefühlige „Werte“ waren an der Tagesordnung, führten aber so gut wie nie zum Ziel.

Jochen Buchsteiner beginnt seinen Beitrag in der FAS vom 29. Mai 2023 mit dem Satz: *„Ein Gespenst geht um in Europa – das Gespenst der Geopolitik.“* Eine Effekthaschende Anspielung auf den Beginn des „Kommunistischen Manifests“ von Karl Marx und Friedrich Engels? Als Gespenst gilt die Geopolitik wohl deshalb, weil es in der EU schon länger Überlegungen gibt, das kaum definierbare Gebilde als eigenständigen Großraum im Sinne Carl Schmitts zu definieren und, darauf aufbauend, ein tragfähiges Konzept einer europäischen Sicherheitsarchitektur zu entwickeln. Es ginge also darum, die EU zu einem Kraftpol in einer multipolaren Weltordnung auszubauen. Tatsächlich ist inzwischen auch bei

den europäischen Eliten viel von Multipolarität die Rede. De facto ist die EU aber noch lange kein eigenständiger Großraum mit einer Strategie, um den größten wirtschaftlichen und politischen Nutzen aus den geografischen und kulturellen Gegebenheiten zu ziehen, sondern lediglich ein Element des politischen und militärischen Sicherheitssystems der von den USA dominierten NATO. Denkt wirklich jemand, Nordamerika und Westeuropa könnten in Bezug auf die Energieversorgung die gleichen geostrategischen Interessen haben?

Während in Brüssel und Straßburg, Paris und Berlin noch darüber diskutiert wird, ob und inwieweit die EU sich als geopolitischen Großraum definieren soll, [schafft Recep Erdogan im östlichen Mittelmeer vollendete Tatsachen](#), indem er die geografische Lage der Türkei zum Aufbau eines Erdgas-Hubs für die Versorgung ganz Süd- und Nordeuropas ausbaut. Davon profitiert zurzeit in erster Linie das mit der Türkei verbündete Aserbaidschan. Seit September 2018 ist [Energy Exchange Istanbul \(EPIAS\)](#), ein elektronischer Großmarkt für Erdgas und Elektrizität, operationell. Dort wird täglich ein Referenzpreis für Erdgas ermittelt. Istanbul steht damit bis auf weiteres in der Region allein da.

Seit April 2023 produziert die Türkei selbst im Schwarzen Meer Offshore-Erdgas. Größere Erdgas-Vorkommen gibt es im östlichen Mittelmeer. Doch an die kommen die Türken vorläufig nicht ran wegen der griechischen Inseln mit ihren exklusiven Wirtschaftszonen entsprechend dem geltenden Seerechts-Abkommen der UN. Die Türkei hat dieses Abkommen nicht ratifiziert. Bis auf Weiteres bleiben die Türken dort auf Lauerstellung.

Bei Erdogans jüngster Wiederwahl gaben eindeutig Anti-EU-Motive den Ausschlag. Gerade säkular, d.h. kemalistisch orientierte Türken gaben dem muslimischen Fundamentalisten in Deutschland ihre Stimme, weil sie verhindern wollen, dass ihr Land auf den suizidären Kurs der EU-Kommission einschwenkt, der von Erdogans sozialdemokratischem Gegenkandidaten unterstützt wurde. Der von Brüssel seit langem zumindest theoretisch in Aussicht gestellte EU-Beitritt der Türkei ist damit in weite Ferne gerückt. So geht die Türkei in der Energiepolitik ihre eigenen Wege. Ein „Kohle-Ausstieg“ ist dort kein Thema. Gleichzeitig baut die Türkei in Zusammenarbeit mit dem russischen Staatskonzern Rosatom bei Akkuyu ein modernes Kernkraftwerk. Ob das Ursula von der Leyen und Frans Timmermans zum Nachdenken bringt?

[Beitrag als PDF speichern](#)

[Beitrag drucken](#)